

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Defensie over de **Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2019** (Kamerstuk **35 000 XVII**).

De voorzitter van de commissie,
De Vries

De griffier van de commissie,
De Lange

- Nr. Vraag**
- 1 In hoeverre wordt in de huidige meerjarenplanning krijgsmacht-breed voorzien in munitievoorraden waarmee u kunt voldoen aan de volledige inzetambitie, zoals genormeerd in het Beleidskader Inzetvoorraden (BKI) Munitie? Voldoet het huidige BKI aan wat de NAVO van Nederland vraagt op het gebied van munitievoorraden?
- 2 Bent u bereid, naar voorbeeld van «Fast Track Procurement» bij materieel voor missies, een vergelijkbare snelle verwervingsprocedure te organiseren voor urgente behoeftes aan kleding en uitrusting voor militairen? Bent u bereid daarbij de mogelijkheden te betrekken van het inroepen van het nationaal veiligheidsbelang (artikel 346 VWEU)? Zo nee, waarom niet?
- 3 Wanneer zal het aangekondigde begrotingsfonds voor Defensie worden ingesteld? Welke consequenties voor de in deze begroting geplande kasschuiven zal de instelling hiervan hebben? Is uw verwachting dat hier bij najaarsnota of voorjaarsnota wijzigingen in worden aangebracht?
- 4 Waarom is in deze begroting geen inzicht meer gegeven in de investerings- en exploitatiebudgetten per wapensysteem? Bent u bereid dit alsnog te doen? Zo nee, waarom niet?
- 5 Tot welk bedrag is de reservering voor het project Grensverleggende IT gestegen? Waar is dit terug te vinden?
- 6 Klopt het dat op een bijeenkomst op 15 mei jongstleden bij VNO door het Nederlandse bedrijfsleven is aangeboden maximaal in te willen zetten op samenwerking en partnerschappen om de komende defensie-investeringen zo veel mogelijk binnen de Nederlandse industrie te kunnen plaatsen? Klopt het bovendien dat het recente onderzoek van Triarii laat zien dat dit bijdraagt aan innovatie en aan een scherpe kostprijs? Hoe gaat u gebruik maken van dit aanbod? Gaat u dit ook voor de nieuwe onderzeeboten doen?
- 7 Waar is het resterende bedrag van € 110 miljoen op de aanvullende post van Financiën voor bedoeld? Wanneer wordt dit bedrag op uw begroting toegevoegd?
- 8 Houdt u de stelling uit de brief over de toekomstige inspanningen in missies en operaties gestand dat het tijdspad voor het herstel van de basisgereedheid niet in gevaar komt onder de huidige missies en operaties? Hoe verhoudt zich dit tot de conclusies van de Algemene Rekenkamer over de missiedruk?
- 9 Is er geld gereserveerd voor de uitvoering van de projecten die Nederland aangaat onder PESCO? Zo ja, hoeveel en onder welke post valt dit?
- 10 Waarom heeft u in vergelijking met de begroting van 2018 de bijlage met het financieel overzicht van de wapensystemen geschrapt; een bijlage die de Kamer inzicht gaf hoe de investerings- én exploitatiekosten van de wapensystemen passen in de meerjarenuitgavenreeks van Defensie?
- 11 Deelt u de opvatting van de Algemene Rekenkamer, in haar brief van 4 oktober 2018, dat door het schrappen van de bijlage met het financieel overzicht van de wapensystemen de Kamer minder informatie heeft over de houdbaarheid van het Defensiebudget op langere termijn? Hoe beoordeelt u deze kritiek?
- 12 Klopt het dat de Minister van Financiën vanaf 2020 de extra budgetten voor de intensivering Uitbreiding slagkracht, cyber en werkgeverschap nog maar voor ruim de helft vrij geeft? Welke redenen liggen hieraan ten grondslag?
- 13 Hoe beoordeelt u de bewering van de Algemene Rekenkamer dat Defensie in 2018 en 2019 de extra begrotingsgeldten voor investeringen in modernisering van de krijgsmacht nog niet of nauwelijks kan besteden (Kamerstuk 35 500 X, nr. 5)?

- Nr. Vraag**
- 14 Welke resultaten heeft de in de Defensienota aangekondigde conflictpreventie-eenheid reeds opgeleverd?
- 15 Hoeveel aan Defensie toegewezen middelen zijn nog «geparkeerd» bij het Ministerie van Financiën? Welk deel moet het Ministerie van Financiën nog naar Defensie overboeken?
- 16 Kunt u uitgebreid toelichten hoe u, gelet op de discussie tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen van september, verklaart dat een relatief groot bedrag ten behoeve van investeringen in Defensie telkens onbesteed blijft?
- 17 Welke dossiers en thema's vallen primair onder de verantwoordelijkheid van de Minister? En welke onder de Staatssecretaris?
- 18 Klopt het dat van de extra middelen die in het regeerakkoord aan Defensie zijn toegewezen voor het jaar 2019 en volgende, nog € 110 miljoen geparkeerd staat op de aanvullende post bij de Minister van Financiën? Waar zal dit budget voor worden aangewend en wanneer wordt het resterende bedrag naar Defensie overgeboekt?
- 19 Klopt het dat in de jaren 2020 en 2021 een rijksbrede taakstelling ingeboekt is van telkens € 600 miljoen, een zogenoemde in=uit taakstelling van dezelfde omvang als de bedragen die Defensie vanwege onderuitputting naar 2020 en 2021 verschuift? Klopt het dat er dus in principe ergens in die beide jaren ergens op de rijksbegroting een onderuitputting van € 600 miljoen moet optreden? Zal hierbij in het bijzonder naar Defensie worden gekeken, dat vooralsnog niet in staat is de extra gelden uit het regeerakkoord uit te geven?
- 20 Hoeveel onderuitputting is te verwachten in 2019, gezien de ervaringen van de laatste jaren, alsmede het feit dat een aanzienlijk deel (bijna € 3 miljard) van de geplande uitgaven van Defensie nog niet juridisch verplicht is?
- 21 Klopt het dat de Minister van Financiën in antwoord op vragen over de Miljoenennota (Kamerstuk 35 000, nr. 45, vraag en antwoord 52) gemeld heeft dat op de begroting van Defensie in 2019 en 2020 in ieder geval € 5 miljoen aan onderuitputting wordt verondersteld die Defensie nog concreet moet invullen en dus in mindering moet brengen op de nu begrote uitgaven? Moet Defensie twee keer € 5 miljoen bezuinigen? Zo ja, hoe wordt dit ingevuld?
- 22 Hoe is de veronderstelde onderuitputting van € 5 miljoen in 2019 en 2020 (Kamerstuk 35 000, nr. 45, vraag en antwoord 52) in de Defensiebegroting verwerkt, aangezien deze onderuitputting in de begroting voor 2019 niet als mutatie is gemeld? Heeft de veronderstelde onderuitputting van € 5 miljoen in 2019 en 2020 betrekking op onderuitputting bij de investeringen, bij de exploitatie of bij beiden? Wat is de reden van de veronderstelde onderuitputting van € 5 miljoen in 2019 en 2020 en waaraan worden de hiermee bespaarde uitgaven besteed?
- 23 Hoe verhoudt zich de kasschuif die ingeboekt is voor de exploitatie ter grootte van € 55 miljoen van 2018 naar 2019 tot uw eerdere verwachting in antwoord op Kamervragen (Kamerstuk 34 960-nr. 3) dat het exploitatiebudget in 2018 wél tot besteding zou komen? Waarom blijkt dat nu toch niet het geval te zijn, wat zijn de oorzaken en wat gaat u eraan doen om herhaling in 2019 te voorkomen?

- Nr. Vraag**
- 24 Hoe beoordeelt u de kritiek van de Algemene Rekenkamer bij het Verantwoordingsonderzoek 2017 (Kamerstuk 34 950 X, nr. 2), dat het stappenplan om de financiële duurzaamheid van Defensie op langere termijn te kunnen waarborgen vertraagd is geraakt en niet volledig is uitgevoerd en dat het slechts beperkt is gelukt de systematiek van Life Cycle Costing (LCC) een structurele plaats te geven in het plan- en begrotingsproces, de bedrijfsvoering en in lopende trajecten? Wat heeft u hiermee gedaan en waarom komt het onderwerp «financiële duurzaamheid» – een beleidsprioriteit in begrotingen in de vorige kabinetsperiode – niet meer expliciet aan de orde in de begroting 2019?
- 25 Wat is het precieze percentage van het BBP dat in 2018 aan Defensie zal worden uitgegeven, uitgaande van de huidige raming van de uitgaven en na verwerking van de kasschuif onderuitputting?
- 26 Waar is het resterende bedrag van € 110 miljoen in 2019 op de aanvullende post concreet voor bedoeld?
- 27 Wanneer is de overheveling van de resterende € 110 miljoen voor 2019 op de aanvullende post van Financiën naar Defensie gepland?
- 28 Hoe wordt de Kamer geïnformeerd over eventuele aanwending of overheveling naar Defensie van de resterende € 110 miljoen voor 2019 op de aanvullende post van Financiën?
- 29 Kunt u toelichten hoe Defensie voor het overhevelen van middelen van de aanvullende post naar Defensie bij de Voorjaarsnota 2018 een doelmatig bestedingsplan kon opstellen, terwijl nu reeds geconcludeerd moet worden dat alle toegekende middelen in 2018 niet tot besteding zullen komen?
- 30 Heeft de veronderstelde onderuitputting van € 5 miljoen in 2019 en 2020 betrekking op onderuitputting bij de investeringen, bij de exploitatie of bij beiden?
- 31 Welke afspraken zijn gemaakt over de rol van Defensie bij de invulling van de bij de kasschuif onderuitputting behorende in=uit taakstelling van € 600 miljoen in 2020 en 2021?
- 32 Welke afspraken zijn er gemaakt over de consequenties voor Defensie als de in=uit taakstelling in 2020 en 2021 onverhoopt niet zou kunnen worden ingevuld met de in die jaren optredende onderuitputting?
- 33 Is in 2019 opnieuw onderuitputting te verwachten op het investeringsartikel van Defensie? Zo ja, kunt u een schatting geven van de bandbreedte?
- 34 Wordt de kasschuif van in totaal € 275 miljoen bij Defensie vanuit 2020 en 2021 gebruikt om de in=uittaakstelling voor die jaren al (deels) in te vullen?
- 35 Is er een verband tussen de kasschuif van € 275 miljoen naar 2022 en de onderuitputting van € 1,2 miljard? Zo ja welke?
- 36 Kunt u toelichten waarom er in de jaren 2020 en 2021 op de Defensie-begroting gekozen is voor kasschuiven die «tegen elkaar in werken»?
- 37 Heeft u alle in 2018 te verwachten onderuitputting met kasschuiven verwerkt of bestaat er nog altijd een reële kans dat bij Najaarsnota (extra) onderuitputting zal worden gemeld op investeringen en/of exploitatie?
- 38 Wanneer wordt de Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek naar het instellen van een begrotingsfonds en over de vervolgstappen?
- 39 Waarom is besloten de bijlage Financieel overzicht wapensystemen te laten vervallen?

- Nr. Vraag**
- 40 Waarom is besloten alleen aan te gaan verplichtingen voor investeringsprojecten groter dan € 100 miljoen in de begroting op te nemen, hoewel in vorige begrotingen de grens bij € 25 miljoen lag?
- 41 Waarom nemen de verplichtingen op artikel 6 voor het jaar 2018 met € 1 miljard toe ten opzichte van de 1e suppletoire begroting? Voor welke projecten is deze verplichtingenruimte bestemd?
- 42 Waarom vallen de in 2019 aan te gaan verplichtingen voor het project Maritime Counter Measures (MCM) Capaciteit nu in de bandbreedte van € 1–2,5 miljard, terwijl in de Defensienota en de A-brief de MCM capaciteit in de bandbreedte van € 250–€ 1.000 miljoen viel?
- 43 Hoe is te verklaren dat in de begroting, het materieelprojectenoverzicht en de D-brief verschillende projectvolumes voor het project Apache Remanufacture zijn opgenomen? Wat is het correcte budget?
- 44 Wanneer ontvangt de Kamer een overzicht van de kosten voor de verschillende PESCO-projecten?
- 45 Ligt de nadruk van het gebruik van de onderzeeboten meer bij veiligheid of bij het verzamelen van inlichtingen? Zo ja, worden deze inlichtingen dan ook met andere landen gedeeld? Welke landen zijn dat?
- 46 Hoelang speelt het gebrek aan materiaal voor personeel bij Defensie?
- 47 Hoe groot is het gebrek aan materiaal voor personeel?
- 48 Aan welke soorten materieel is er het meeste gebrek? Kunt u dit uitsplitsen naar wapens, munitie, kleding en voertuigen?
- 49 Hoeveel geld is er nodig om alle benodigde materiaal aan te schaffen?
- 50 Welke maatregelen worden er genomen om de tekorten te verhelpen?
- 51 Is er een overzicht van de kosten van administratieve fouten van de Defensie Materieel Organisatie (DMO) in de afgelopen vijf jaar? Is er hier sprake van administratieve fouten of is hier sprake van fraude en diefstal? Wat gaat u hieraan doen?
- 52 Is er een overzicht van de kosten van verloren voorraad in de afgelopen vijf jaar?
- 53 Hoeveel mensen zijn er vertrokken bij de krijgsmacht in de afgelopen vijf jaar?
- 54 Hoeveel mensen zijn er bijgekomen bij de krijgsmacht in de afgelopen vijf jaar?
- 55 Wat zijn de voornaamste redenen van mensen om de krijgsmacht te verlaten? Welke redenen werden opgegeven bij vertrek?
- 56 Hoe groot is het personeelstekort bij Defensie?
- 57 Hoeveel personeelsleden van Defensie zijn met gezondheidsproblemen teruggekomen van missies in de afgelopen vijf jaar? Wat voor gezondheidsproblemen zijn aangetroffen? In hoeveel gevallen was er sprake van PTSS?
- 58 Wat is de laatste stand van zaken bij de levering van zevenendertig F-35 straaljagers? Hoeveel gaan deze kosten? Zou met dit bedrag de personeelstekorten en de materieeltekorten kunnen worden opgeheven?
- 59 Kunt u toelichten hoe het belang van Trans-Atlantische lastenverdeling in de praktijk wordt gebracht indien het percentage BBP dat aan Defensie wordt besteed vanaf 2022 daalt in plaats van stijgt?
- 60 Wat zijn de concrete vervolgstappen die genomen moeten worden zodat Nederland de afgesproken 2% norm kan halen?
- 61 Kunt u toelichten waarom het bereiken van de 2% BBP Defensie uitgaven norm niet meer van belang is na 2021?

- Nr. Vraag**
- 62 Wat is het percentage BBP dat in 2018 aan Defensie zal worden uitgegeven, uitgaande van de huidige raming van de uitgaven en na verwerking van de kasschuif onderuitputting ter grootte van € 1,2 miljard?
- 63 Hoe verhoudt de passage «De veiligheidssituatie vraagt erom dat Europese landen meer verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen veiligheid. Nederland heeft aangegeven het gevoel van urgentie van vervolgstappen te delen in het licht van de ontwikkeling van de internationale veiligheidssituatie en het belang van een evenwichtige trans-Atlantische lastenverdeling» zich tot het feit dat Nederland, ondanks de in het regeerakkoord aangekondigde toename van het defensiebudget, na 2021 procentueel steeds minder bijdraagt aan een evenwichtige lastenverdeling binnen de NAVO?
- 64 Wat komt er in het plan van aanpak voor het uitvoeren van de afspraken tijdens de NAVO-top van Wales in te staan en wanneer is het klaar? Wanneer wordt het plan van aanpak aan de Tweede Kamer gestuurd?
- 65 Heeft u een verklaring voor de lange wachttijden bij de producent?
- 66 Is er een relatie tussen de lange wachttijden en de prijs die u bereid bent te betalen voor de producten? Zo nee, is er dan misschien een relatie met tussen de lange wachttijden bij de producent en de af te nemen aantallen?
- 67 Wat zou u kunnen ondernemen om de lange wachttijden bij de producent te verkorten?
- 68 Kunt u schematisch, inclusief een tijdspad, uiteenzetten hoe u alle investeringen bij Defensie daadwerkelijk gaat realiseren?
- 69 Deelt u de opvatting van de Algemene Rekenkamer in haar brief van 4 oktober 2018, dat bij de definitieve vormgeving van het Defensiematerieelbegrotingsfonds ook aandacht moet worden geschonken aan een goede informatievoorziening aan het parlement over investeringen, onderhoudskosten en exploitatiekosten, ten behoeve van de afweging met betrekking tot de doelmatigheid?
- 70 Wanneer verwacht u een wetsvoorstel inzake het voorgenomen Defensiematerieelbegrotingsfonds naar de Kamer te kunnen sturen?
- 71 Hoe ontwikkelt het reservistenbudget zich de komende vier jaar, mede in het licht van het beschreven voornemen om meer reservisten aan te trekken?
- 72 Wanneer wordt de Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van en over de vervolgstappen na het onderzoek naar het instellen van een materieelbegrotingsfonds?
- 73 Hoe staat het ervoor met de ontwikkeling van de systematiek voor de prijsindex en de valutaschommeling zoals opgenomen in het Regeerakkoord?
- 74 Wat is de stand van zaken van de ontwikkeling van een fast track van selectie en aanstelling van herintredende militairen?
- 75 Zijn alle soldatenfuncties al voor vmbo-ers vanaf 18 jaar opengezet? Zo ja, welke?
- 76 Wat houdt het creëren van flexibele aanstellingsmogelijkheden en contractvormen in en hoe verhoudt zich dat tot de wens van militairen om ook eerder zekerheid over een vaste baan te krijgen?
- 77 Wat is de stand van zaken van de uitvoering van de motie Bruins Slot om meer zeggenschap aan commandanten te geven? Wat is er concreet gebeurd sinds het aannemen van de motie? Welke financiële en personele bevoegdheden hebben commandanten erbij gekregen?

- Nr. Vraag**
- 78 Kunt u nader ingaan op de verhouding van de arbeidsvoorwaarden voor militairen, zeker gezien hun bijzondere rechtspositie, in vergelijking met vergelijkbare functies buiten Defensie? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke verbeteringen zouden nog mogelijk zijn om de medewerkers bij Defensie, in het bijzonder de militair, meer marktconform te belonen in de breedste zin van het woord?
- 79 Indien u zich in 2019 wil gaan richten op (onder meer) het verbeteren van de gezondheidszorg, doelt u hiermee dan op het actualiseren van de militaire gezondheidszorg die nu nog gebaseerd is op de visie voor militaire gezondheidszorg uit 2015? Zo ja, gaat u dit doen in samenhang met uw uitgangspunt dat de krijgsmacht opgewassen moet zijn tegen zeer uiteenlopende dreigingen en daarbij langer moet kunnen optreden, ook in onverhoopte conflicten met een hoog geweldsniveau? Zo nee, is de huidige mate van gezondheidszorg en in het bijzonder de geneeskundige dienst dan voldoende toegerust om aan de uitdagingen die een grootschalig conflict aan de geneeskundige ondersteuning stelt tegemoet te komen?
- 80 Welke personele bevoegdheden zijn al bij lagere lijncommandanten neergelegd? Welke bevoegdheden gaan nog bij hen worden neergelegd? Hoe zit het met het beleggen van meer financiële en materiele bevoegdheden bij lagere lijncommandanten? Over welk niveau heeft u het als u lagere lijncommandanten bedoeld?
- 81 Kunt u nader verklaren hoe de Directie Veiligheid en de Inspectie Veiligheid Defensie zich tot elkaar verhouden? Hoe zijn de taken verdeeld? Wat voor informatie wordt er gedeeld?
- 82 Hoe verhouden de taken van de in 2018 opgerichte instanties Directie Veiligheid en Inspectie Veiligheid Defensie zich tot elkaar?
- 83 Hoe gaat u bevorderen dat ICT projecten bij Defensie vanaf nu wel conform de planning en binnen het budget gaan verlopen? Is er voldoende interne deskundigheid op de ICT-projecten of gaat u de expertise extern inhuren?
- 84 Wie gaat de beoordeling van de kosten-baten analyse doen? Heeft u daarvoor voldoende kennis in huis? Gaat u een garantie afdwingen dat ICT-projecten, van welke aard dan ook, binnen de gestelde termijn en binnen het gestelde budget afgerond worden? Zo nee, waarom niet?
- 85 Hoe beoordeelt u de actieve toepassing van artikel 346 VWEU en het zo laten meewegen van het nationaal veiligheidsbelang, in relatie tot het recent verschenen onderzoek van het onafhankelijke bureau Triarii naar de betekenis van de Nederlandse Marinebouw, waarin geconcludeerd wordt dat de hechte en directe samenwerking tussen de opdracht gevende en meedenkende Overheid, de Industrie en de Kennisinstellingen (de «Gouden Driehoek») bijgedragen heeft aan het technologisch vooraanstaande en innovatieve karakter van de Nederlandse Marineschepen? Nu er nieuwe onderzeeboten ontwikkeld en gebouwd gaan worden, in hoeverre is te verwachten dat inzet van de «Gouden Driehoek» ook hierin zal bijdragen aan het nationaal veiligheidsbelang?
- 86 Hoeveel extra tijd kosten de huidige Europese aanbestedingsprocedures binnen het DMP ten opzichte van het kunnen invoeren van artikel 346 VWEU? Bent u bereid de mogelijkheden te onderzoeken tot het invoeren van het nationaal veiligheidsbelang op basis van artikel 346 VWEU, indien er een noodzaak bestaat verouderend materieel sneller te kunnen vervangen dan binnen het DMP onder de huidige Europese aanbestedingsprocedures mogelijk is, ook in het licht van uw uitgangspunten «snel, tenzij» en «van de plank, tenzij»?

- Nr. Vraag**
- 87 Ligt er een nationaal veiligheidsbelang binnen de Nederlandse kennisbasis rondom bouw en ontwikkeling van de Walrusklasse onderzeeboten en het nu kunnen upgraden ervan? Hoe wordt de in Nederland aanwezige kennisbasis en het belang om deze verder te ontwikkelen en uit te bouwen, gewaarborgd in het vervangingsprogramma van de onderzeeboten?
- 88 Hanteert het kabinet, naast de «snel, tenzij»- en «van de plank, tenzij» ook het uitgangspunt dat het wenselijk is om de Nederlandse defensie-industrie waar mogelijk te betrekken bij verwervingen? Zo ja, waarom is dit uitgangspunt niet opgenomen in de begroting?
- 89 In welke mate is de Minister van Economische Zaken en Klimaat betrokken bij het genoemde verwervingsproces?
- 90 Hoe geeft het kabinet invulling aan het genoemde voornemen om artikel 346 VWEU actief toe te passen? In hoeveel gevallen is dit gedaan of wordt deze optie open gehouden?
- 91 Hoe beoordeelt u de daling van de geraamde investeringsquote voor 2018 van 23% bij de begroting naar 20% nu? Klopt het dat de investeringsquote bij Defensie sinds 2009 elk jaar lager uitgevallen is dan geraamd? Hoe denkt u in 2019 een investeringsquote te kunnen halen van de nu geraamde 28%?
- 92 Hoe voorkomt u dat met het uitgangspunt «snel, tenzij» en «van de plank, tenzij» er wapensystemen van het verleden worden gekocht en het wapensysteem snel verouderd is ten opzichte van opposenten?
- 93 Wat houdt het in dat externe partijen niet-defensiespecifieke spullen gaan verwerven? Hoe gaat dat in de praktijk werken?
- 94 Wie is eindverantwoordelijk voor het goed laten verlopen van het aan elkaar koppelen van de informatiesystemen en sensoren?
- 95 Op welke wijze en door wie gaat u de ICT-infrastructuur laten vervangen? Is er intern voldoende deskundigheid in huis om dit te begeleiden? Welke projectafspraken zullen er gemaakt worden om ervoor te zorgen dat de vervanging binnen de gestelde termijn en binnen het budget zal gebeuren?
- 96 Worden militairen in opleiding ook voorzien van nieuwe gevechtskleding en uitrusting (DOKS)? Is dit identiek aan hetgeen de militairen die niet in opleiding zijn krijgen? Zo nee, hoe verklaart u het verschil in gevechtskleding en uitrusting voor militairen en militairen in opleiding?
- 97 Wanneer is de Defensie Cyber Strategie gereed?
- 98 Op welke wijze zijn de militairen betrokken bij de selectie van de nieuwe gevechtskleding? Volgen er tussentijdse evaluaties over de tevredenheid van de militairen ten aanzien van de nieuwe gevechtskleding? Is er een mogelijkheid om tussentijds de kledingkeuze aan te passen of bedoelt u iets anders met de zinsnede «waarbij voortdurende verbetering mogelijk is»?
- 99 Kunt u toelichten wat u bedoelt met een robuuste krijgsmacht?
- 100 Wat is de door u gehanteerde definitie van robuust?
- 101 Van welke interne regels die «niet (langer) helpen» weet u nu al dat we daar afscheid van kunnen nemen, of dat deze aanzienlijk kunnen worden vereenvoudigd? Wanneer is de inventarisatie voltooid en in welke mate wordt de Kamer hierover geïnformeerd of bij betrokken?
- 102 Waarom is de Defensie Industrie Strategie, in strijd met de eerdere toezegging dat deze in het derde kwartaal van 2018 zou verschijnen, vertraagd?
- 103 Is er in de begroting een bedrag gereserveerd voor PESCO-projecten? Zo ja, hoeveel? Zo nee, waarom niet?

- Nr. Vraag**
- 104 Herinnert u zich de toezegging van 7 maart 2018 (Kamerstuk 21501 nr. 28) dat het kabinet de Kamer «zo spoedig mogelijk» een overzicht zal sturen waarin de zeven PESCO-projecten waar Nederland aan meedoet worden toegelicht, inclusief de verwachte kosten en de meerwaarde? Wanneer kan de Kamer dit overzicht tegemoet zien?
- 105 Wilt u een overzicht geven van de interne regels waarvan afscheid wordt genomen omdat zij niet (langer) helpen en welke regels vereenvoudigd worden? Zo ja, om welke regels gaat het?
- 106 Wat houdt het programma FRONTDOOR in? Hoe gaat het programma FRONTDOOR uitgebouwd worden? Welke resultaten heeft het programma tot nu toe opgeleverd?
- 107 Kunt u aangeven hoe vaak u heeft gesproken met de Minister van Infrastructuur en Milieu (nu Infrastructuur en Waterstaat) over mogelijk knelpunten voor januari 2016? Hoe vaak in het kalenderjaar 2016 en hoe vaak na 2016?
- 108 Kunt u aangeven welke knelpunten voor de militaire mobiliteit er in Nederland sinds 2016 zijn gedetecteerd en zijn opgelost?
- 109 Kunt u aangeven of de knelpunten louter in het Rijksnetwerk worden gezocht, of dat er ook wordt gekeken naar provinciaal en gemeentelijke netwerken? Zo ja, hoeveel gesprekken hebben er al plaatsgevonden met provincies en gemeenten en wat waren de uitkomsten daarvan?
- 110 In hoeverre voldoet Nederland aan de EDA-norm? Kunt u dit toelichten met cijfers en percentage voor de jaren 2017 tot en met 2024?
- 111 Waarom wordt de rol van Defensie als launching customer niet meer genoemd bij de innovatieagenda? Bent u bereid het innovatiepartnerschap conform de Aanbestedingswet 2016 te introduceren voor daarvoor geschikte technologiegebieden en capaciteitsbehoeften?
- 112 Wanneer is de nieuwe innovatiestrategie voltooid?
- 113 Wie worden bedoeld met de genoemde «huidige en nieuwe partners»?
- 114 Maakt u gebruik van targets om ervoor te zorgen dat Nederland en de Nederlandse defensie-industrie zo effectief als mogelijk gebruik maakt van de uit de EDAP voortvloeiende budgetten ten behoeve van onderzoek, ontwikkeling en aanschaf van defensiecapaciteiten? Zo nee, waarom niet?
- 115 Wat betekent de stijging van de uitgaven in het kader van het centrale budget voor defensieonderzoek en technologieontwikkeling voor de toegekende budgetten van de kennisinstituten van 2018? Is er sprake van een stijging of het gelijk blijven van het budget? Kunt u hiervan een overzicht geven?
- 116 Kunt u de tabel over uitgaven aan kennisontwikkeling en onderzoek omzetten in percentages ten opzichte van het gehele defensiebudget?
- 117 Wanneer komt de nieuwe innovatiestrategie naar de Tweede Kamer?
- 118 In hoeverre spelen marktconforme arbeidsvoorwaarden een rol om te komen tot een hoger behoud en hogere instroom van personeel?
- 119 Wie is eindverantwoordelijk voor slagen van de maatregelen uit het plan van aanpak Behoud en Werving?
- 120 Wat bedoelt u met de zin «De aandacht wordt nu verlegd naar de verbetering van de voorraadbeschikbaarheid en leverbetrouwbaarheid van de inzetbaarheidsbepalende reserveonderdelen en repareerbare reserveonderdelen.»? Wat gaat er nu concreet gebeuren op dit vlak?

- Nr. Vraag**
- 121 Welke systematiek wordt gebruikt om de mate van gereedheid aan te geven?
- 122 Hoe wordt gereedheid van materieel gegarandeerd voor tijden van nood, indien niet de gehele krijgsmacht gereed hoeft te zijn?
- 123 Welke omvang heeft een cyberoperatie? Welk juridisch kader is er voor het uitvoeren van een defensie of offensieve cyberoperatie?
- 124 Wat is de oorzaak dat het bedrag van de ontwerpbegroting van 2023 € 10.502,2 miljoen terugloopt ten opzichte van 2022 € 10.729,6 miljoen?
- 125 In hoeverre beïnvloedt de verschuiving van investeringsbudget van € 275 miljoen van 2020 (€ 250 miljoen) en 2021 (€ 25 miljoen) naar 2022 het realiseren van plannen? Hoe verhoudt deze verschuiving zich tot de verhoging van 2020 en 2021 met elk € 600 miljoen als gevolg van onderrealisatie in 2018?
- 126 Kunt u toelichten wat voor invloed de kasschuif (investeringen waarin € 275 miljoen verschoven wordt van 2020 en 2021 naar 2022) heeft op het realiseren van plannen?
- 127 Kunt u ingaan op de kasschuiven Investerings, Pensioenen en Nog Onverdeeld? Waarom vinden deze plaats? Kun u dit nader toelichten en motiveren?
- 128 Waarom schuift u in totaal € 250 miljoen in 2020 en € 25 miljoen in 2021 naar 2022 (in totaal € 275 miljoen)? Is dit omdat u niet in staat bent het geld uit te geven, of moet dit van de Minister van Financiën ten bate van het rijksbrede budgettaire beeld? Welke investeringen vertragen hierdoor?
- 129 Klopt het dat de systematiek van de eindejaarsmarge gepaard gaat met een zogenoemde rijksbrede in=uit taakstelling, die inhoudt dat voor hetzelfde bedrag dat met behulp van de eindejaarsmarge aan de rijksbegroting van een bepaald jaar wordt toegevoegd een taakstelling geldt, die (bijvoorbeeld) met (nieuwe) onderuitputting dient te worden ingevuld? In hoeverre hebben de kasschuiven van Defensie naar 2020 en 2021 (twee keer € 600 miljoen) gevolgen voor de rijksbrede uitgaven? Geldt voor het Rijk in die jaren een taakstelling van dezelfde omvang, waardoor in die jaren «rijksbreed» geen extra uitgaven worden gedaan en er «rijksbreed» zelfs ruimte gevonden moet worden om deze taakstelling in te vullen?
- 130 Kunt u nader ingaan op de kasschuif investeringen in 2020 (– € 250 miljoen) en 2021 (– € 25 miljoen) naar 2022 (€ 275 miljoen) «ten behoeve van het generale beeld»? Wat houdt dit «generale beeld» in? Waarom moet specifiek Defensie op deze manier bijdragen aan optimalisering van het kasritme van de staat? Wat is de oorzaak en omvang van de kennelijke rijksbrede kasritmeproblematiek? Dragen ook andere ministeries hieraan bij? Wat zijn de consequenties voor uw investeringsplanning? Worden projecten vertraagd om deze kasschuif mogelijk te maken? Zal deze kasschuif bijdragen aan het invullen van de in=uittaakstelling in de jaren 2020 en 2021, die (onder meer) moet worden ingevuld vanwege de kasschuif van Defensie uit 2018 ter grootte van € 1,2 miljard?
- 131 Heeft u alle in 2018 te verwachten onderuitputting met kasschuiven verwerkt of bestaat er nog altijd een reële kans dat bij Najaarsnota (extra) onderuitputting zal worden gemeld op investeringen en/of exploitatie?
- 132 Kunt u toelichten hoe het ritme waarmee RA-middelen worden uitgegeven dan aanvankelijke begroot zich verhoudt met betrekking tot kasschuif exploitatie?
- 133 Kunt u de onderrealisatie in 2018 toelichten met cijfers? Hoe verklaart u deze onderrealisatie?

- Nr. Vraag**
- 134 Klopt het dat er bij het regeerakkoord voor 2018 in totaal € 667 miljoen aan investeringen aan artikel 6 is toegevoegd en dat het totale bedrag van € 1,2 miljard aan onderuitputting in 2018 een veelvoud hiervan is? Waarom is er zo extreem veel onderuitputting? Bent u bereid zo snel mogelijk orde op zaken te stellen, voordat de roep toeneemt om de voortdurende onderuitputting bij Defensie «af te romen»?
- 135 Kunt u toelichten wat u bedoelt met «inzet onder verantwoordelijkheid van de commandant der strijdkrachten»? Om welke inzet gaat het, naast de inzet van de krijgsmacht aan crisisbeheersingsoperaties, contributies aan common funded NAVO- en EU-operaties, inzet voor nationale en koninkrijkstaken en overige inzet?
- 136 Wat is de verklaring voor de verhoogde uitgaven voor inzet in 2018?
- 137 Waaruit bestond de overige inzet onder artikel 1?
- 138 Waarom zijn de ontvangsten voor 2019 en verder zoveel lager begroot dan in 2017 en 2018 is ontvangen?
- 139 Wie zijn in welke mate verantwoordelijk voor besluitvorming over de FNIK? Welke departementen zijn betrokken en hoe geschiedt besluitvorming over financiering?
- 140 Welk bedrag is er geraamd voor de ontvangsten van de inzet van VPD'S?
- 141 Uit welke eenheden komen de mariniers en het vlootpersoneel voor de nieuwe vaste eenheid Fleet Marine Squadron? Welke overige personele gevolgen heeft het oprichten van deze nieuwe vaste eenheid voor de overige eenheden bij de marine, naast het vergroten van de gereedheid van de bestaande MCG's? Zullen er mariniers uit de bestaande MCG's verplaatst worden naar de FMS?
- 142 Op welke wijze denkt u de 100 nieuwe functies bij de onderhouds-capaciteit en materiele logistieke gevechtsondersteuning gevuld te krijgen, in het licht van het reeds bestaande personeelstekort en de problemen met vullen van de reeds bestaande vacatures?
- 143 Hoe en aan wie zullen de opleidingen uitbesteed gaan worden?
- 144 Zijn de kosten van de maatregelen, zoals genoemd onder Verbeteren materiele instandhoudingen en opleidingen, volledig onder «Personele uitgaven – waarvan overige personele exploitatie» geraamd? Betreft dit het volledige bedrag van € 32.047.000, inclusief de uitbreiding met 100 functies?
- 145 Bestaan VPD's enkel uit FMS-eenheden en in geen enkel geval uit MCG-eenheden?
- 146 Kunt u het bedrag van € 32.047.000 voor «Personele uitgaven – waarvan overige personele exploitatie» nader uitsplitsen? Wat is begroot voor het uitbesteden van opleidingen, wat is begroot voor de formatie uitbreiding en wat is begroot voor de aanschaf van extra leermiddelen?
- 147 Over welke (nieuwe) capaciteiten beschikt het CZSK wanneer het MBMD-project volledig is gerealiseerd? En in hoeverre is deze capaciteit bruikbaar in NAVO-verband?
- 148 Waarom staan de kosten van de vervanging van de mijnbestrijdingscapaciteit bij de begroting op € 1 miljard tot € 2,5 miljard geraamd, terwijl deze kosten in het materieelprojectenoverzicht en de A-brief van dit project op € 250 mln tot € 1 miljard staan geraamd?
- 149 Wat is de bedoeling van het uit de verkoop halen van een deel pantserhouwitsers?
- 150 Hoeveel pantserhouwitsers zullen uit de verkoop worden genomen en waarom blijven andere pantserhouwitsers wel in de verkoop?

- Nr. Vraag**
- 151 Wat betekent het in de praktijk dat de huidige capaciteit voor grondgebonden vuursteun weer wordt ontdubbeld? Hoe lang duurt het voordat de nieuwe batterij gevuld is en zijn taken organiek kan uitoefenen? Hoeveel pantserhouwitsers die in de verkoop stonden worden weer in het bestand opgenomen? Wat gebeurt er met de overige pantserhouwitsers die nog in de verkoop stonden?
- 152 Kunt de «Personele uitgaven – waarvan overige personele exploitatie» uitsplitsen naar de bedragen die zijn begroot voor opleiding, werving, dienstreizen en overige personeelsgebonden kosten? En zo nee, waarom niet?
- 153 Wat is de toelichting bij de verlaging van de uitgaven ten opzichte van 2018 (toen er nog sprake was van een dubbele taakstelling) bij «Materiele uitgave-waarvan overige personele exploitatie» en de uitgaven begroot voor 2019 en volgende jaren voor «Personeel-waarvan overige personele exploitatie» en «Materiele uitgaven-waarvan overige personele exploitatie»?
- 154 Kunt u de passage «als een project wijzigingen in de exploitatie-uitgaven tot gevolg heeft, dan is dit onderdeel van het budget van het betreffende investeringsproject» nader toelichten?
- 155 Onder welke post van artikel 9 valt het Defensie Cyber Commando? Kunt u het budget hiervoor apart aangeven voor het komende jaar en de daaropvolgende jaren?
- 156 Zullen ter vergroting van de inzetbaarheid van jachtvliegtuigen, naast het verruimen van het gereedstellingsbudget, ook de vliegunen uitgebreid worden? Zo ja, wat is het geraamde budget voor de vliegunen?
- 157 Wat is het totaal aantal beschikbare vliegunen voor de helikopters?
- 158 Waarom heeft de CLSK gedurende de transitieperiode, waarbij de vloot met drie toestellen wordt uitgebreid en die duurt tot begin 2022, tenminste één Chinook minder ter beschikking? Betekent dit dat het ook mogelijk is dat er meer dan één toestel minder ter beschikking zal staan? Welke gevolgen heeft dit voor het operationele gereedstellingsproces?
- 159 Wat zijn de huidige problemen met de NH 90? In hoeverre is de beschikbaarheid beperkt?
- 160 Voor welke SOF-air gerelateerde taken wordt de Cougar ingezet?
- 161 Wat zijn de kosten voor het langer aanhouden van de Gulfstream? Welk bedrag is hiervoor begroot? Op welke termijn zal de Gulfstream worden vervangen?
- 162 Onder welk subonderdeel van artikel 4 valt het aanhouden van de Gulfstream?
- 163 Waarom zal de Gulfstream langer doorvliegen? Kunt u toelichten wat niet-operationeel gebonden personentransport (bijvoorbeeld) behelst? Wat is het aantal geraamde vliegunen van de Gulfstream?
- 164 Kan de Gulfstream langer doorvliegen zonder enorme instandhoudingskosten? Wegen de eventuele instandhoudingskosten op tegen (vervroegde) vervanging?
- 165 Heeft het kabinet een tijdlijn voor ogen v.w.b. de vervanging van de Gulfstream?
- 166 In welke mate sluit de uitfasering van de KDC-10 aan op de transitie naar de MRTT? Welke concrete gevolgen gaat de transitie hebben?
- 167 Wanneer wordt de Gulfstream vervangen?
- 168 Waarom heeft u een verschillend projectkostenvolume voor de Apache Remanufacture opgenomen in de begroting (€ 901,4 miljoen) en in het materieelprojectenoverzicht (€ 868,1)? Wat is het correcte budget?

- Nr. Vraag**
- 169 Is de huidige takenstructuur van de KMar ooit geëvalueerd? Zijn er – al dan niet in overleg met het Ministerie van Justitie en Veiligheid – alternatieven verkend om de versnipperde aansturing en het departementsoverstijgende takenpakket te reorganiseren? Zo nee, in hoeverre wordt dat wenselijk geacht?
- 170 Welke extra capaciteiten krijgt de KMar ter beschikking om de inzet bij uitzendingen, inzet en oefeningen van Nederlandse militaire eenheden buiten Nederland mogelijk te maken?
- 171 Welke capaciteiten heeft de KMar beschikbaar voor uitzendingen, inzet en oefeningen van Nederlandse militaire eenheden buiten Nederland?
- 172 Verwacht u dat de personele invulling van het ophogen van de personele sterkte van de KMar met 417 vte zonder problemen zal verlopen? Wanneer verwacht u deze extra vte gevuld te hebben?
- 173 Hoe is het bedrag van 2,6 miljoen euro (en 2,7 miljoen euro structureel) tot stand gekomen?
- 174 Welke consequenties voor de KMar-organisatie zijn in het licht van de vele genoemde wijzigingen denkbaar? Welke scenario's zijn hiervoor uitgewerkt, mede met het oog op de enorme aanvullende druk die op de organisatie kan komen te liggen?
- 175 Welke problematiek op Schiphol, de andere luchthavens en de maritieme doorlaatposten wordt nu niet opgelost?
- 176 Wat wordt verstaan onder de herijking behoeftestelling in 2019 van de Kmar en waar ziet die behoeftestelling op?
- 177 Waarom is er voor de jaren na 2019 niets opgenomen ten behoeve van externe inhuur onder «Personele gevolgen -waarvan externe inhuur? Betekent dit dat er na 2019 geen externe inhuur meer zal plaatsvinden? Hoe verklaart u het verschil tussen het bedrag voor externe inhuur tussen 2018 en 2019?
- 178 Hoe lang is het al gebruik dat tot de investeringen ook wordt gerekend de bijdragen aan de instandhouding die direct samenhangen met de betreffende investering?
- 179 Klopt het dat netto de stand van artikel 6 (investeringen) in 2018 lager uitkomt (€ 1,8 miljard) dan oorspronkelijk voorzien bij de ontwerpbegroting 2018 op Prinsjesdag vorig jaar (€ 2 miljard), ondanks toevoeging van ruim € 900 miljoen aan extra middelen in de loop van het begrotingsjaar? Hoe beoordeelt u dit? Wat gaat u eraan doen om dit in de toekomst te voorkomen?
- 180 Waarom nemen de verplichtingen op artikel 6 voor het jaar 2018 met € 1 miljard toe ten opzichte van de 1e suppletoire begroting? Voor welke projecten is deze verplichtingenruimte bestemd?
- 181 Welk materieel gaat er in 2019 verkocht worden en hoeveel daarvan?
- 182 Welke infrastructuur gaat er in 2019 verkocht worden?
- 183 Neemt u maatregelen om de lange doorlooptijd voor de aanschaf van materieel te verkleinen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze?
- 184 Wat gaat u concreet doen om de investeringen zo goed en zo snel mogelijk te realiseren?
- 185 Waarom is er voor gekozen alleen aan te gane verplichtingen voor investeringsprojecten groter dan € 100 miljoen in de begroting op te nemen, hoewel in vorige begrotingen de grens bij € 25 miljoen lag? Waarom worden bij de aan te gane verplichtingen voor investeringsprojecten bandbreedtes genoemd en geen concrete bedragen zoals eerder gebruikelijk was? Kunt u alsnog inzicht geven in de aan te gane verplichtingen groter dan € 25 miljoen en daarbij concrete bedragen noemen in plaats van bandbreedtes, zoals in voorgaande jaren gebruikelijk was?

- Nr. Vraag**
- 186 Waarom vallen de in 2019 aan te gane verplichtingen voor het project Maritime Counter Measures (MCM) Capaciteit nu in de bandbreedte van € 1–2,5 miljard, terwijl in de Defensienota en de A-brief de MCM capaciteit in de bandbreedte van € 250–€ 1.000 miljoen viel? Kunt u een indicatie geven van de omvang van de toename van het projectbudget voor Maritime Counter Measures (MCM), waardoor het project in een hogere bandbreedte terecht is gekomen?
- 187 Welke onderrealisatie wordt er voor 2018 verwacht?
- 188 Waarom is het financieel overzicht wapensystemen, waarmee de Kamer in het verleden inzicht had in de investeringsbudgetten per wapensysteem, uit de begroting verdwenen?
- 189 Is het uw bedoeling met de geraamde 5 jaar investeringsquote de opgelopen achterstand met betrekking tot de gerealiseerde investeringsquote van de afgelopen jaren in te lopen?
- 190 Heeft de Belgische overheid de financiering van de mijnenjagers op hun begroting zeker gesteld?
- 191 Kunt u uiteenzetten wat de investeringsuitgaven zullen zijn voor de co-locatie AIVD en MIVD op Frederikkazerne? Kunt u dit uitsmeren over de jaren 2018 tot en met 2024?
- 192 Zijn er andere oplossingen mogelijk om het risico van capaciteitsgebrek bij het rijksvastgoedbedrijf (RVB) te beperken? Bent u bereid in het kader van de adaptieve krijgsmacht andere manieren van aanbesteden te onderzoeken, zodat door samenwerking met de civiele markt de belasting op het RVB kan worden verminderd?
- 193 Met hoeveel personen en met welke capaciteit (kennis en kunde) moet het Rijksvastgoedbedrijf worden uitgebreid? Gaat dit gebeuren en op welke termijn?
- 194 Gaat u, naast het actief sturen op het mitigeren van risico's die inherent zijn aan een dergelijk complex programma, ook een garantie afdwingen dat IT projecten, van welke aard dan ook, binnen de gestelde termijn en binnen het gestelde budget afgerond worden? Zo nee, waarom niet?
- 195 Waarom staan in de tabel «Bekostiging Wetenschappelijk onderzoek» wel de programmafinanciering NLR en TNO vermeld, maar wordt het MARIN niet vermeld? Hoe ziet de begrotingslijn er voor het MARIN uit?
- 196 Waarom stijgt de programmafinanciering van TNO, NLR en MARIN niet met het oog op het bijhouden van innovatieve ontwikkelingen voor het gevecht en de bedreigingen van de toekomst?
- 197 In hoeverre zal Defensie mede investeren in de «Seven Oceans Simulator», zoals MARIN die onderzoekt om te kunnen bouwen? Klopt het dat, juist doordat deze simulator het mogelijk maakt de vele nieuw te bouwen schepen voor de Koninklijke Marine te «testen» en te evalueren voordat er fysiek gebouwd wordt, er mogelijk bespaard gaat worden op correctie-kosten tijdens de bouw? Is deze simulator eigenlijk niet een soort infrastructuur om bouwkosten-risico's te vermijden?
- 198 In hoeverre zal Defensie investeren in het «Zero Emmision Lab» van het MARIN? In hoeverre gaat Defensie samenwerken met de civiele scheepsbouw en scheepsbouwtoelevering rondom duurzaam varen?
- 199 Tellen eventuele investeringen van Defensie in de «Seven Oceans Simulator» en in het «Zero Emmision Lab» van MARIN mee in de EDA normen waarvan de Kamer bij motie gevraagd heeft deze naar 2% te brengen?
- 200 Waarom stijgen de uitgaven binnen de investeringsprojecten niet, terwijl er wel heel veel meer defensie materieel projecten zijn, die in gang gezet worden?

- Nr. Vraag**
- 201 Hoe verhouden vraag en aanbod zich bij de CODEMO-regeling? Worden er voldoende voorstellen gedaan om een aanvullende investering in deze regeling in overweging te nemen?
- 202 Hoe kan vanuit de CODEMO-regeling effectief tot aanschaf worden overgaan zonder weer een aparte aanbesteding te moeten beginnen? Hoe kan worden voorkomen dat bij een ander product uitgekomen wordt dan wat gezamenlijk is ontwikkeld?
- 203 Wat is de oude werkwijze van de verkoop van vastgoed? In welke gevallen gebeurt dit nog? Voor welke objecten gebeurt dit nog?
- 204 Wat bedoelt u met robuust, in de zinsnede «voor de verwerving van modern, robuust en kwalitatief hoogwaardig en inzetbaar materieel»?
- 205 Kan DMO de druk ten gevolge van de arbeidsintensieve marktverkenningen – die vergen dat intensief contact met diverse aanbieders wordt onderhouden – voldoende aan?
- 206 Hoeveel personele capaciteit zal DMO kwijt zijn aan het betrekken van meerdere buitenlandse aanbieders indien de B-fase van de vervanging van de onderzeebootcapaciteit hiertoe leidt? Hoe verhoudt dit zich tot de op diverse momenten geuite zorg over capaciteitstekorten bij DMO?
- 207 Waar bestaat het niet-juridisch verplichte gedeelte uit in artikel 7 «ondersteuning krijgsmacht door Defensie»?
- 208 Zitten in de begroting voor GRIT ook de interne en externe personeelskosten verwerkt? Waar staan de personele kosten van de dubbele beheerslasten vermeld?
- 209 Op welke diplomatieke posten heeft Defensie attachés (DEFATs) zitten?
- 210 Wat is de reden dat het geraamde bedrag voor externe inhuur voor 2019 en verder zoveel lager is dan in de voorgaande jaren?
- 211 Bent u voornemens de huidige SOCOM-structuur en diens plek in de defensiestructuur (op korte termijn) te evalueren? Zo ja, wanneer?
- 212 Hoe verhouden de wachtgelden en sbk-gelden (meer dan € 125 miljoen) zich tot andere overheidssectoren? Hoeveel mensen binnen Defensie ontvangen wachtgelden en sbk-gelden? In hoeverre kunnen deze mensen weer bij Defensie aan de slag? Hoeveel jaar krijgt men gemiddeld zo'n uitkering? Hoeveel zijn burgers en hoeveel zijn militairen?
- 213 In welke zin is de NLD/BEL/DNK CSOCC «kortdurend»?
- 214 Hoe verklaart u de opvallende afname van het aantal generaals in relatie tot het patroon bij andere rangen?
- 215 Waarom is het onverdeelde bedrag in 2019 veel lager dan in 2018 en 2020?
- 216 Waarom houdt Paresto zich niet aan de Roemer-norm van tien procent inhuur?
- 217 Waarom vult u, en niet de Minister van Financiën zoals eerder, de reservering voor valutaschommelingen verder zelf aan met € 75 miljoen?
- 218 Kan de valuta-reservering alleen worden aangewend voor nieuwe wisselkoerstegenvallers of ook voor wisselkoersverliezen die in lopende projecten, zoals de F-35, die reeds zijn opgelopen?
- 219 Waar is de raming van de omvang van de valuta-reserve op gebaseerd? Is het totaalbedrag van € 115 miljoen voldoende om schokken in de Defensiebegroting als gevolg van valutaschommelingen beter op te kunnen vangen?
- 220 Wat houdt de Defensie-herschikking materieel naar aanleiding van de Wet Inlichtingen en Voorlichting in?

Nr.	Vraag
221	Waarom hevelt u in de jaren 2018–2031 in totaal € 75 miljoen over naar de reservering voor valutaschommelingen vanuit het budget voor aanschaf voor nieuw materieel? Kunt u aangeven of en zo ja ten koste van welke projecten dit gaat?
222	Wat houdt uw bijdrage aan de Minister van Financien voor categorie management in?
223	Bent u bereid moties in de toekomst te voorzien van Kamerstuknummers, zoals gebruikelijk in begrotingen van andere ministeries?
224	Waarom krijgen de stichting homoseksualiteit en krijgsmacht, de stichting Protestants kerkelijk thuisfront en de stichting Nationaal Katholiek Thuisfront in 2019 geen subsidie meer? Hoe zit dit voor het multicultureel netwerk? Wat is de alternatieve wijze van ondersteuning waarover wordt gesproken?
225	Waarom heeft een verdubbeling van de subsidie van de stichting Phantasy in Blue plaatsgevonden?
226	Waarom krijgen de wapen- en dienstvakverenigingen geen subsidie meer? Wat is uit de evaluatie gebleken dat ertoe heeft geleid dat de subsidie wordt stopgezet? En hoe zal de ondersteuning op alternatieve wijze plaatsvinden?
227	Bent u bereid andere bewindspersonen aan te moedigen om in andere begrotingen even transparant te informeren over subsidies, evaluatiemomenten en einddata als u doet op pagina's 127 en 128?
228	Klopt het dat de reservering voor GrIT was verhoogd? Waarom blijkt niet uit de begroting met en tot welk bedrag de in de begroting voor 2018 opgenomen reservering van 201,8 miljoen euro is verhoogd?
229	Met welk bedrag is de reservering voor het programma Grensverleggende IT met de Defensienota naar boven bijgesteld ten opzichte van de reservering in de begroting voor 2018?